

Κείμενο 1

Ανθρώπινα δικαιώματα, φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός

Το παρακάτω ελαφρώς διασκευασμένο κείμενο αποτελεί άρθρο της Υπατης Αρμοστού του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα Louis Arbour και δημοσιεύτηκε στην «Καθημερινή» στις 9 Φεβρουαρίου 2006.

Η φτώχεια είναι συχνά η αιτία αλλά και το αποτέλεσμα της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Παρ' όλα αυτά, η σχέση ανάμεσα στην ακραία ανέχεια και στην καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παραμένει στο περιθώριο του πολιτικού διαλόγου και των αναπτυξιακών πολιτικών. Προκειμένου να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή σε αυτήν την τόσο καίρια, αν και συχνά παραμελημένη σχέση, η φετινή Διεθνής Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στις 10 Δεκεμβρίου, είναι αφιερωμένη στον αγώνα κατά της φτώχειας.

Φτώχεια δεν σημαίνει μόνο ανεπαρκή εισοδήματα και υλικά αγαθά, αλλά και έλλειψη πόρων, ευκαιριών και συνθηκών ασφάλειας, έλλειψη που υπονομεύει την αξιοπρέπεια και κάνει τους φτωχούς ακόμη πιο ευάλωτους. Η φτώχεια έχει να κάνει επίσης με την εξουσία: καθορίζει το ποιος την ασκεί και ποιος όχι, τόσο στη δημόσια ζωή όσο και στην οικογένεια. Η φτώχεια συχνά θεωρείται και ως μια λυπηρή αλλά τυχαία κατάσταση ή ως ένα αναπόφευκτο αποτέλεσμα αποφάσεων και γεγονότων που διαδραματίζονται κάπου αλλού, ή ακόμη ως μια κατάσταση για την οποία αποκλειστική ευθύνη έχουν όσοι την υφίστανται.

Μια συνολική προσέγγιση με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν θα αντιπαλέψει μόνο τους μύθους και τις λαθεμένες αντιλήψεις γύρω από τον φτωχό πληθυσμό, αλλά θα βοηθήσει, κι αυτό είναι ίσως σημαντικότερο, στην εξεύρεση βιώσιμων και δικαιότερων λύσεων, ικανών να οδηγήσουν στην εξάλειψη της φτώχειας. Αναγνωρίζοντας τη ρητή υποχρέωση των κρατών να προστατεύουν τους πληθυσμούς από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, η προσέγγιση αυτή υπογραμμίζει την ευθύνη των κυβερνήσεων για τη δημιουργία του κατάλληλου περιβάλλοντος που θα προάγει την κοινωνική ευημερία.

Σε μία από τις τελευταίες ομιλίες του ως Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ, ο Κόφι Ανάν δήλωσε πως θεωρεί ως ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα της θητείας του, το ότι η παγκόσμια προσοχή στράφηκε στον αγώνα ενάντια στη φτώχεια. Είχε τονίσει πως η φτώχεια συνοδεύεται από ένα ιδιαίτερο αίσθημα αδυναμίας και από φαινόμενα προσβολής της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Κυρίως, όμως, ο Γενικός Γραμματέας αναγνώρισε τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ασφάλεια και την ανάπτυξη ως απαραίτητα συστατικά ενός κόσμου στον οποίο όλοι θα απολαμβάνουν μεγαλύτερη ελευθερία. Καθώς ένας στους επτά κατοίκους αυτού του κόσμου μαστίζεται από την πείνα, η εν

λόγω ελευθερία εξαρτάται από την καταπολέμηση της φτώχειας, που αποτελεί μία από τις σοβαρότερες προκλήσεις της εποχής μας για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Κείμενο 2

Γελοιογραφώντας για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Το παρακάτω ελαφρώς διασκευασμένο πληροφοριακό κείμενο δημοσιεύτηκε στον ιστότοπο *social policy.gr* στις 14 Δεκεμβρίου 2016 συνοδευόμενο από ορισμένα σκίτσα, στο πλαίσιο της συλλογής έργων σκιτσογράφων από όλο τον κόσμο για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Παρατίθεται ένα από αυτά τα σκίτσα, με τον τίτλο «*The Invisible Hand*» («Το Αόρατο Χέρι»), δημιούργημα του καλλιτέχνη *Danziger* (États-Unis, USA).

Με αφορμή την φετινή έκθεση σκίτσων «*Cartooning for Human Rights*», των σκιτσογράφων *Cartooning for Peace cartoonists*, το *social policy.gr* συνέλεξε σκίτσα καλλιτεχνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η έκθεση, που διοργάνωσε το Γαλλικό Ινστιτούτο στη Μόσχα και πραγματοποιήθηκε από τις 18 Νοεμβρίου με διάρκεια έως και τις 16 Δεκεμβρίου, είχε ως στόχο να φέρει το κοινό σε επαφή με το έργο 28 Ευρωπαίων σκιτσογράφων, σχετικά με την ανάγκη διαφύλαξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η έκθεση προσέφερε τις απόψεις 28 σκιτσογράφων, ενός ανά κράτος μέλος της ΕΕ, πάνω στις τρέχουσες προκλήσεις, τα κενά και τις προοπτικές όσον αφορά την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον κόσμο. Καταγγέλλθηκαν παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εμπόδια. Επίσης, τέθηκαν ερωτήματα για τις επιπτώσεις της άρνησης των δικαιωμάτων σχετικά με την αστική, πολιτική, κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη. [...]

The "Invisible Hand"

Κείμενο 3

Θα 'ρθει καιρός

Το παρακάτω ποίημα της Κατερίνας Γώγου δημοσιεύτηκε στην ποιητική συλλογή «Ιδιώνυμο» το 1980 και έχει μελοποιηθεί.

Θα 'ρθει καιρός που θ' αλλάξουν τα πράματα.

Να το θυμάσαι Μαρία.

Θυμάσαι Μαρία στα διαλείμματα εκείνο το παιχνίδι

που τρέχαμε κρατώντας τη σκυτάλη

–μη βλέπεις εμένα– μην κλαις. Εσύ είσ' η ελπίδα

άκου θά 'ρθει καιρός

που τα παιδιά θα διαλέγουνε γονιούς

δε θα βγαίνουν στην τύχη

Δε θα υπάρχουνε πόρτες κλειστές

με γερμένους απέξω

Και τη δουλειά

θα τη διαλέγουμε

δε θα 'μαστε άλογα να μας κοιτάνε στα δόντια.

Οι άνθρωποι –σκέψου!– θα μιλάνε με χρώματα

κι άλλοι με νότες

Να φυλάξεις μοναχά

σε μια μεγάλη φιάλη με νερό

λέξεις κι έννοιες σαν κι αυτές

απροσάρμοστοι-καταπίεση-μοναξιά-τιμή-κέρδος-εξευτελισμός

για το μάθημα της ιστορίας.

Είναι Μαρία –δε θέλω να λέω ψέματα–

δύσκολοι καιροί.

Και θά 'ρθουνε κι άλλοι.

Δεν ξέρω –μην περιμένεις κι από μένα πολλά–

τόσα έζησα τόσα έμαθα τόσα λέω

κι απ' όσα διάβασα ένα κρατάω καλά:

«Σημασία έχει να παραμένεις άνθρωπος».

Θα την αλλάξουμε τη ζωή!

Παρ' όλα αυτά Μαρία.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

Να χαρακτηρίσεις ως σωστή (Σ) ή λανθασμένη (Λ) καθεμία από τις παρακάτω περιόδους με βάση το Κείμενο 1 και να αιτιολογήσεις την απάντησή σου, καταγράφοντας στο απαντητικό φύλλο το κατάλληλο χωρίο του κειμένου:

Κατά τη Louise Arbour,

- α)** η θεώρηση της φτώχειας σε συνάρτηση με τα ανθρώπινα δικαιώματα βρίσκεται στο προσκήνιο του ενδιαφέροντος της διεθνούς πολιτικής.
- β)** κατά μία εκδοχή η διαβίωση κάποιου ατόμου σε συνθήκες ανέχειας μπορεί να αποτελεί εξ ολοκλήρου συνέπεια των δικών του επιλογών.
- γ)** η παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που υφίστανται οι φτωχοί αποτελεί ένα ζήτημα γνωστό και σαφές για όλους.
- δ)** η αντιμετώπιση της φτώχειας αποτελεί ένα ζήτημα κατά κύριο λόγο πολιτικό.
- ε)** η ασιτία μπορεί να περιορίσει τον βαθμό ελευθερίας που αισθάνεται κάποιος.

Μονάδες 15

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

Να σχολιάσεις την επιλογή της Louise Arbour να αναφερθεί στο κλείσιμο του κειμένου της στον Κόφι Αναν: ποιο σκοπό της εξυπηρετεί και με ποια τεχνική τον επιτυγχάνει;

Μονάδες 10

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

Να σχολιάσεις το σκίτσο «Το Αόρατο Χέρι», που εμπεριέχεται στο Κείμενο 2, και να επισημάνεις τον τρόπο που συνομιλεί με το Κείμενο 1.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Στο Κείμενο 3 το ποιητικό υποκείμενο διαλέγεται με μία κοπέλα, τη Μαρία. Σε ποια συναισθηματική κατάσταση βρίσκεται, κατά τη γνώμη σου, καθένα από τα δύο αυτά πρόσωπα; Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου σχολιάζοντας τουλάχιστον τρεις (3) κειμενικούς δείκτες. Ποιες σκέψεις θα έκανες αν ήσουν στη θέση της Μαρίας και άκουγες το ποιητικό υποκείμενο να σου απευθύνει τα παραπάνω λόγια; Η απάντησή σου να εκτείνεται σε 150-200 λέξεις.

Μονάδες 15